

Comentariul operei Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi scrisa de Camil Petrescu-prima parte

Romanul a aparut in anul 1930, dar geneza operei - complicata peste masura de autorul insusi - a stat mult timp sub semnul incertitudinii. Poet, dramaturg si stralucit eseist, Camil Petrescu si-a descoperit relativ tarziu vocatia de romancier.

Initial, in "Viata literara" din 21 octombrie 1929, autorul s-a anuntat cu un volum de nuvele despre razboi. Urmeaza dupa aceea oscilatii in privinta titlului: Proces-verbal de dragoste si de razboi sau, in alta versiune, Proces-verbal de dragoste si razbunare. Dupa Al. Paleologu, acest ultim titlu ar ilustra mai direct o conceptie stendhaliana, ramasa intacta si in varianta definitiva a cartii.

Alte marturii, tot despre geneza romanului, pun in lumina tehnica proustiana de redactare exhibata de autor. De intinderea unei nuvele (la inceput), opera ia ulterior proportii exagerate prin adaosuri facute direct in spalt, in timpul corecturii.

Nu altfel a fost scris In cautarea timpului pierdut, romanul lui Marcel Proust, conceput prima data numai in trei volume. Autorul roman a fost obligat, la interventia editorului, sa opereze taieturi substantiale in textul rezultat la urma, optand pentru versiunea pe care o cunoastem astazi.

Artist lucid, Camil Petrescu si-a formulat in mod explicit programul estetic in cateva texte eseistice, adevarate autocronici literare, din care cel mai cunoscut e Noua structura si opera lui Marcel Proust. Lectura acestuia in paralel cu romanele se impune aproape ca obligatorie. Pe urmele lui Ortega Y. Gasset si ale lui E. Lovinescu, dar cu alte argumente, eseistul teoretizeaza corespondenta de structura a literaturii cu filosofia si psihologia. Proza tra-ditionala i se pare atinsa de calofdie (exces de conventie literara) si supusa prea silnic dogmei caracterului. Romancierul de tip clasic, omniscient, se autoiluzioneaza cu performanta ubicuitatii, convins ca se poate situa concomitent in mai multe perspective epice si nu doar in aceea a propriului eu, cum ar fi normal. Toate acestea contrazic insa principiul autenticitatii, teoretizat de autor.